

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1658. Soc. 119.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

missus Ulyssiponem ad perdiscendam mathesim, brevi coepit tentari febriculâ, quæ eum lentè depascebatur. P. Nonius à Cunea vir inter nostros gravissimus, hujus adolescentis admiratus vivendi tenorem, ejus mortem sanctissimam, & innocentes mores reliquit scriptos.

9. In Domo Professa Ulyssiponenfi 3. Junii P. Paulus Gomescius octogenario major, natus Pensalvi in dicecesi Bracharenfi. Navigans Angram captus à piratis multa toleravit, spoliatus etiam indusio. Postea docuit Rhetoricam Conimbricæ. Eminuit in Theologia morali, quam tradidit Bracharæ, Conimbricæ, & Ulyssipone. Affabilitas, innata bonitas, & virtus fecerant omnibus charum.

P. Paulus
Gomescius,

10. Eboræ 4. Julii P. Emmanuel Lima Ulyssiponenfis, tiro noster 1. Junii anno 1623. Profectus ad Indiam anno 1630. Post aliquot annos itinere terrestri venit Romam, Confessarium agens cujusdam Cardinalis. Inde redux ad Lusitaniam, navigavit in Maranoniam. Ex ea regione iterum petens Lusitaniam, substitit in Angrensi Collegio. Quod tunc Provincia foret in duas divisa, obtinuit vivere in Lusitana, ad quam Angra pertinebat. Verùm Coelo regionis valetudini obnoxio: coactus navigare Ulyssiponem. Hic morbo, quo premabatur, ex Medicis cognito insanabili, rogavit Eboram mitti, solatio sibi fore putans vitam finire in eo Collegio, quo fuisset educatus. Cùm seminecem 21. Junii accepissemus, mense expleto vivere desit. Magna eum exornaverant merita, orta ex tot laboriosis navigationibus, & itineribus pro DEI gloria, & animarum bono susceptis. Semel crudelissima ab hæreticis perpeßus, vix mortem effugit.

P. Emmanuel
Lima.

11. Conimbricæ 15. Novembris Antonius Pinerius sacerdos phthisi correptus. Magnum illi pro sacro suggesto inerat talentum. Singularis prudentia, virtus, & genius mitissimus reddidit omnibus acceptissimum. Voto se obstrinxerat DEum non offendendi lethali culpâ. Ibidem 27. Januarii Michaël Martinus scholasticus, longo morbo probatus est. Ad sanandas strumas in Galiam missus, ut à Rege Christianissimo manu contingeretur, salvus in Lusitaniam rediit, sed alio malo lentæ tabis consumptus. Fulgebat moribus Angelicis, singulari ingenio, & dicendi talento.

P. Antonius
Pinerius.

Michaël Mar-
tinus,

12. Bracharæ 7. Octobris P. Petrus Soarius. Quotidie conscientiam apud Confessionale explicabat. Si verbum illi exciderat, unde suspicaretur posse aliquem offendi, illico sincerè sibi condonari rogavit. In Provincia Interamnenfi oraculi instar habitus in dubiis, & quæstionibus rei morales, nam hæc facultate excellebat, quam compluribus annis tradidit. Elucebat in ejus vita bonitas antiqua.

P. Petrus
Soarius.

Annus 1658. Soc. 119.

Vitâ functo Joanne Rege ex ipsius postrema voluntate communis rerum administratio commendata fuerat Aloysiæ Reginæ in minori Alphonso Regis ætate. Conceperat qualemcunque spem recuperandi Lusitaniam Philippus IV. Verùm tantos spiritus reperit in Aloysia, ut Lusitanis non de- fuisset Joannem Regem facilè appareret. Nam Regina non contenta tutari sua, validissimo exercitu jussit obsideri Pacem-Augustam, urbem munitissimam ad Anam flumen.

Regni admi-
nistratio.

2. Temporis injuriâ, morbo pestilentie non absimili per exercitum Lusitanum vagato, coguntur obsidionem solvere. Miles divisus per urbes & oppida, ut medella fessis & morbidis adhiberetur: magna pars Eboræ in scholasticorum nosocomio curata est. Nostri homines pro charitate, quâ solent rebus in angustis subvenire miseris, operæ pretium duxerunt, curam eorum assumere. Ibant in orbem servituri decumbentibus; ministeria omnia, etiam viliora, quæ tempus poscebat, obvivere. Cùm morbi ejus essent generis, qui vulgantur, & cum-

Lues Eboræ,
& nostrorum
charitas.

cumprimis adhærent contingentibus ægrotos, ac servientibus, multi de nostris eodem contacti malo, Collegium funeribus compleverunt, dum ex aliis in alios migrat lues.

Moritur P.
Ambrosius
Rodericius.

3. E plurimis, quos victimas odoris pretiosi fecit charitas, meretur primas P. Ambrosius Rodericius, id temporis Academiae à secretis, cujus sub cura est scholasticorum nosocomium. Ortus in oppido ab Reginae balneis dicto. Ingressus Societatem futurus Coadjutor spiritualis, vir ex animo humilitatis cultor. Frequens illi cum DEO commercium. Quotidie flagello corpus acerbè feriebat. Arsit charitate, quam magno omnium exemplo notam fecit in dicto nosocomio. Contagione infectus, & rite ad agonem ultimum instructus, 21. Octobris sanctissimè moritur.

Franciscus Al-
mada.

4. Parem nactus felicitatem Franciscus Almada scholasticus, domo Ulyssiponenfis, adolescens, etiam antequam ad nos veniret, sanctis ornatus moribus. Quòd illi hilaris esset genius, & natus lepor in suadendo fastidiosus, ut cibos caperent, sibi comitem Ambrosius elegerat. Obibat tum subministratus in tirocinio. Culpà lethiferà Deum nunquam offendit. Percussus lue, & postremis animæ subsidiis roboratus inter dulcissima cum Christo colloquia innocentem animam posuit trigesimà die Octobris.

Didacus Go-
mefius.

5. Non dissimili charitate raptus est Didacus Gomefius coadjutor, Aveniensis. Ante initam Societatem custodem agebat in telonio regio Ulyssipone; cum ille, qui præerat, vellet contra fas, jusque pecunias furripere, ut suum delictum occuleret, suavitè Didaco, jurejurando firmaret mendacium; horruit ille annuere: postea secum meditans, quanto in periculo versaretur, nuntium mundi rebus mittens nostrum Institutum complectitur. Biennio probationis expleto propter eximiam charitatem præfecerunt valetudinario Eborensis Collegii, pleno nostris infirmis, in quos se diffuderat militum contagium. Nulli parcens labori, nocte, dièque intentum operi lues implicat, & mors absunit 20. Novembris.

Emmanuel
Gomefius.

6. Didacum secutus est 19. Decembris Emmanuel Gomefius, & ipse Coadjutor, Redondensis. Agens ovium pastorem eà vivebat morum innocentia, ut Parochus, qui eum Abelis instar habebat, cum singulis octo diebus videret sanctissima sacramenta frequentantem, diceret: *Fili, tu bonus es, ut suus Apostolus.* Placuit verbum, & petitam Societatem ingressus est Eboræ. Duobus Religiosis perniciosà febre laborantibus custos & curator est datus. Inexplicabili charitate utrique præstò fuit. Hæsit illi tabes. Illico generali confessione purgatus laborem fecit confessario, ut absolutionis materiam reperiret. Talis, ac tanta morum innocentia castissimam ornabat animam. Urebatur summis videndi Deum desideriis.

P. Andreas
Notonia.

7. Prædictis funeribus mors non contenta in Eborensi Collegio aliam commisit. Novembris 13. P. Andreas Noronia, vir primæ nobilitatis, natus Villavissosæ, parentibus invitis Societatis nostræ tiro, promittebat felice ingenio uberes fructus venturo tempore. At has spes reddidit inutiles syderatio post biennium. Vixit annis quadraginta plenus doloribus ac morbis. Necessariis his afflictationibus addidit voluntarias cum quotidiana flagellatione. Etsi finistrum ipsi brachium erat penè inutile, non abstinuit à serviendo mensæ acumbentibus, detecto semper capite. A communi aliorum more non recessit, nec obsequium aliquod sibi præstandum admisit. Apoplexiâ correptus emoritur post triduum.

P. Leonardus
Fufseirus.

8. Ibidem 18. Januarii P. Leonardus Fufseirus septuagenarius, ortus Mourami. Natus annos quatuor & quadraginta, relicta, quam procurabat, Abbatia pingui, addixit se nostræ Societati. Fuit assiduus in audiendis confessionibus, & multæ charitatis erga vinctos in carceribus. Virginem matrem venerabatur singularibus obsequiis. In postrema senectute visu caligans baculo innixus adibat tribunal confessionum, & tempore prandii triclinium, sedebat ibi audiens lectorem mensæ.

9. De-

9. Decimâ quintâ Decembris P. Josephus Soarius Theologus, natus Ce-
 tobricæ. Illius opus est Codex Syntaxeos, quo pueri utuntur in scholis. Men-
 se Aprili P. Dominicus Almeida Vianensis: florentissimo pollebat ingenio ad
 scientias tradendas, & talento spectabili ad habendas sacras conciones. Has
 dotes inaurabat Angelica modestia, & mores suavissimi.

10. Angelicus adolescens Bernardus Mellus domo Ulyssiponenfis è pa-
 tria terrestri ad cœlestem transiit 24. Octobris natus annos quatuor & viginti.
 Ab infantia nihil habuit potiùs, quàm virtutem, & virtutis opera. Nihil in eo
 puerile præter corpusculum. Ante decennium cœpit sabbatha in obsequium B.
 Virginis jejuniis transigere. Singulis diebus sacro missæ intererat: octavo quo-
 què die adibat pedes Confessarii, ac pane cœlesti recreabatur. Meditante The-
 saurario majore Sedis Ulyssiponenfis successorem in dignitate Bernardum con-
 stituere, sub crucis vexillo scribitur Bernardus. Apud nos cum in tirocinio,
 tum annis sequentibus sedulam dat virtutibus operam. Ex obsequiis B. Virgi-
 ni impensis reliqui eum vocabant mellissimum Bernardum.

11. Singulis mensibus integram diem destinavit transigendam unicè in
 legendis libris alaceticis, ac divinis commentationibus: ea fuit quarta mensis
 Dominica, quòd illâ die Eboræ, ubi studebat, Eucharistia in templo nostro ex-
 poneretur. Verberibus, & aliis macerationibus suo corpori continuum indixit
 bellum, fregitque animi minùs ordinatos impetus. Cupiebat ab omnibus con-
 temni, & conculcari: idcirco vilescendi occasiones avidè conquisiverat. Mis-
 sus Ulyssiponem ad docendam in septimo Gymnasio Latinitatem, primâ Octo-
 bris horis matutinis cœpit magisterium, & finivit, nam vespertinis horis ejus-
 dem diei febri, qui morbus ei supremus, prosteritur. Audito mortis nuncio
 mirum latatus pacatissimè expiravit.

12. Villavissosæ Domus Professæ sua etiâ recenset funera. Nonâ Septem-
 bris Didacum Pereiram Domus Præpositum. Singularis benevolentia reddi-
 derat nostris, & externis gratissimum. Diligentissimè promovit ædificium, reli-
 quit habitationis capax; ideo ad illud migratum anno sequente. Eâdem die
 Emmanuelem Pirium Coadjutorem à charitate laudatum, quam Helviæ pri-
 mum, dein Villavissosæ exercuit erga milites contagio decumbentes: in nos-
 comio habuit curæ supra mille ex hujusmodi infectis. Inde malum contraxit,
 & morte auspiciatissimâ in obsequio pestiferorum extinctus est.

13. Exercitus Castellæ post solutam Pacis-Augustæ obsidionem, Helvi-
 am Lusitanam urbem munitissimam circumstetit, eam omni apparatu bellico ex-
 pugnaturus. Intus grassabantur pestilentes morbi, magnâ Collegio nostro cha-
 ritate exercendi datâ materiâ. Duo in ea urbe poluerunt animas, P. Geor-
 gius Rebellius Ulyssiponenfis 23. Octobris; Novembris 30. P. Josephus Figuei-
 redus Collegii Rector, ortus Turribus novis. Uterque clarus fuit in perferen-
 dis molestiis.

14. Bracharæ Martius mensis attrivit Joannem Henricum Coadjuto-
 rem: demissionis, & abjectionis propriæ singulariter studiosus aiebat se vile
 esse mancipium, & esse omnium servum inutilem. Nonnulli externi creden-
 tes esse magnæ autoritatis Patrem quâ talem sunt allocuti. Sic honoranti Jo-
 annes: Mi Domine, ne te fallat species externa; non enim aurum est, quidquid
 lucet; sum ego laicus, & meorum Patrum, ac Fratrum abjectum, & sordidum
 mancipium. Podagrâ, aliisque morbis, quæ tulit animo æquissimo, senectutem
 traduxit afflictam.

15. Conimbricæ decimam quintam Augusti obitus sui faustam habuit
 Didacus Alvarus Coadjutor. Annos 40. socium egit Procuratoris summâ in-
 tegritate, nec minore proventu Collegii. Tot annos rem domesticam admini-
 strans, & ut poscit munus, cum tot personarum varietate conversatus, neminem
 factio, aut levi dicto offendit. Quin omnes eum ut virum justum suspiciebant.
 Exactus fuit in peragendis sanctis exercitationibus, quæ promovent spiritum, &
 incrementa virtutum.

Antonius Franco.

S s

16. Tot

Sodalitates
institutæ.

16. Tot funeribus relictis, quibus hic annus abundè cumulavit Provinciam, ad alia digrediamur. Multæ Sodalitates diversis in Collegiis erectæ, Scalabi S. Ignatii poenitentis, Conimbricæ S. Francisci Xaverii. Professor medicina in Academia ægrotaverat; exhausta sunt incassum remedia; jam de vita conclamatum: cum se voto obstrinxit instituendi sodalitiū S. Xaverio, sine mora cessavit urgens malum, & ipse convalescens manum admovit implendo voto: occurrerant aliquæ difficultates, sed illis tandem superatis, sodalitiū constabilitum est in templo nostro. Simile positum fuit in templo Portuensis Collegii, & Michaëlenfis; illic Pontadelgada insulæ metropolis D. Xaverium sibi ipse specialem sumpsit Patronum; quod firmatum Regis decreto. Dantur Sancto, velut à clientibus, vextigal annis singulis cruciati viginti.

S. Xaverius
Patronus Pon-
tadelgadæ.

Simulacra
plurima S.
Xaverio lo-
cantur.

17. Regno toto propagata divi Thaumaturgi obsequia: nam diversis templis & oppidis locantur in altaribus simulacra Divi supra sexaginta. Nonnulla in templis maximis urbium Episcopaliū, ut Conimbricæ, Vilonii, & Guardiz. Civitas Angrensis dicavit Sancto effigiem, quæ suspicitur in ara majore templi nostri. Bracharæ moniales magnâ solemnitatem Divo consecrârunt simulacrum in Parthenonis sui templo. Quàm gratum illud obsequium DEO foret, miraculo significatum; nam cereorum copiosus numerus, qui arserant durante festo, nihil sui ponderis amisit.

Obsequia B.
Virginis Co-
nimbricæ.

Martyrologi-
um Conim-
bricæ.

18. Conimbricæ unus de nostris induxit populum, ut in omnibus urbium paræciis, dominicis, ac festis diebus caneret alterius vocibus tertiam partem de Rosario Virginis. In fine Noster referebat insigne magnæ Matris miraculum. Idem fiebat singulis sabbathis apud sacellum D. Xaverii in templo nostro. Aliud quidpiam non miuſ laudabile introductum, demandante Balthasare Tellio Provinciali, ut martyrologium Romanum pervigilio nascentis Domini legeretur ante candelam nocturnam in triclinio, stantibus omnibus, & audientibus. Quod postea probavit P. Hieronymus Claramontius Venetus Provinciarum Vistor, & sanxit deinceps eam consuetudinem servandam ab utriusque Provinciæ Collegiis.

Profecti ad
Indiam.
Conventus
Provinciæ.

19. Indis submissi sunt sex sacerdotes, Emmanuel Ferreira, Emmanuel Perreira, Gonſalus Costa, Lusitani; Petrus Paulus Aragonius Italus, Leonelus Aynſconius Belga, & Christophorus Tornius Gallus. Conventus Provinciæ Lusitanæ, præside Balthasare Tellio, Conimbricæ celebratus elegit Procuratorem Ludovicum Britum; Transtaganæ Eboræ, Provinciali Michaële Tinoco, Ludovicum Lopium.

Annus 1659. Soc. 120.

Franciscus
Suarius, Lusit-
anus, & alii
duo moriun-
tur.

CAsu funesto præsentis anni res scribendas aggredior. Decimâ nonâ Januarii subitum rapuit incendium P. Franciscum Suarium Lusitanum, ac duos ipsius comites, neque paucos de externis. Helvia obfidebatur fortissimis Castellanorum legionibus. Imminebat universæ nationi grandis pavor, si tanta arx, & frangendis hostibus objectum propugnaculum caperetur. Igitur Lusitanus, quidquid virium supererat de strage contagii, in unum colligit ad liberandam obsidione urbem. Ne munita oppida, unde ad formandum exercitum vocatus miles, sine præsidii reliquerentur, necessum fuit armare scholasticos nostræ Eboresis Academiæ, cui Franciscus Suarius Rector præerat.

2. Regiæ gubernantis imperio succenturiantur scholastici præsidio futuri Jerumeniæ. Plurimi dissuadebant Suario itineris susceptionem: at vir prudens cum meditando, in quas ipsum supicioſum tempus conjecturum fuisset angustias, suæ fidelitatis in patriam esse censuit, omnibus se casibus, & periculis obijicere, ne suam innocentiam detrahentium linguis exponeret. Igitur proficiscitur cum suis scholasticis, & sibi à Regina destinatum arcem tenet præsidio. Ante profectionem apertè denunciavit se non reversurum Eboram. Tam nota erat